

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.
„ 3 місяці . 1 , 50 ф.
(Ціна 1 при. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

АДРЕСА:
Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видає „Видавниче Товариство імені Б. Грінченка“.

Ч. 89. (136).

Четвер, 20. грудня 1917.

Рік III.

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛИКА!

СВЯТО ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.

В четвер, 9 листопаду, в Київі на Софійському майдані відбулось свято проголошення Української Народної Республіки.

Початок свята призначено було на 1. годину дня, але ще в 12. години на майдан почали збиратись люди та військо. Коло першої години прибули чужосторонні гости, — Французи, Бельгійці, Румуни, Італійці.

Згодом приїхав голова Центральної Ради проф. М. Грушевський, який обійшов давній війська, що вистройилось чотирьох кутником круг пам'ятника Богдана Хмельницького. Вояцтво вітало М. Грушевського радісними покликами.

Скоро зібрались майже всі генеральні секретарі, у Софійському задзвонили дзвони, вийшло в корогвами духовенство, серед якого було чотирі архіреї в золотих митрах, на чолі з преосвященим Олексієм.

Генеральні секретарі, члени Центральної Ради, старше духовенство та почесні гости зібрались посеред майдану на горбочку коло пам'ятника Богданові, відки проф. М. Грушевський сказав коротеньку промову, після якої генеральний секретар продовольчих справ М. Ковалевський став читати Універсал Центральної Ради, яким проголошується Українська Народна Республіка.

Десятки тисяч війська і громадян, повдіймавши шапки, зтихли. Тільки слова Універсалу далеко лунали та вітрець лопотів сотнями знамен та прапорів — жовтоблакитних, червоних, — якими гетьувесь уквітчав ся майдан.

Кілька разів під час читання Універсалу в тисяч грудей виривалось громове „слава!“ і хвилями перекочувалось по-над людським морем, яке вщерть залило величезний майдан, бокові вулиці, вікна, паркани та дерева.

І небо, що кілька днів підряд було хмурим, на цей час наче навмисне прояснилось: конце заграло на золотих ми-

трах архіреїв та на багнетах і шаблях війська...

Універсал прочитано. Знову пролунало „слава!“

— Громадяне-Україна! — звертається до всіх проф. М. Грушевський, — ви вислухали слово Центральної Ради. Нехай же живе Українська Народна Республіка в федеративній республіці Росії...

У відповідь на слова голови Центральної Ради знов гремить — „слава!“

Гарну поетичну промову сказав преосв. Олексій, після чого духовенство почало правити молебня. Прочитано було українською мовою евангеліє і виголошено многоліття „христолюбивому військові нашому, Республіці Українській, Центральній Раді і нарешті Генеральному Секретаріатові“.

Після многоліття хор проспів ще канту „Слава Україні!“.

По скінченні многоліття генеральний секретар військових справ С. Петлюра обійшов разом з членами Генерального Військового Комітету фронт війська, яке вистройилось круг пам'ятника і салютувало першому військовому міністрові України.

Потім С. Петлюра, разом з головою Центральної Ради та генеральними секретарями приймав парад всього київського війська. Командував парадом полковник Ю. Капкан. Були на параді також начальник Київської військової округи та військовий комендант міста Київа й інша військова старшина.

Під церемоніальним маршем, який гралі на перемінну кілька надцять військових оркестрів, проходило військо українське перед генеральними секретарями, салютуючи їм.

Першими пройшли юнкери української школи, за ними відділ моряків, далі полк георгієвських кавалерів, полк імені Богдана Хмельницького, полк імені Тараса Шевченка та відділ Кубанських козаків, які громадянство щиро вітало по-кликами — „Слава Кубанцям!“

„Слава Українцям!“ — відповідали Кубанці...

Далі проходили: перший український запасний полк, полк імені Павла Полуботка, Гайдамацький курінь із Одеси, відділ гірської артилерії та інші військові частини, за якими пройшов також бойовий курінь, утворений в Київі партією есерів, студенти Народного Університету, Українці-валізничники, пощтовики та робітники. Останні організації йшли в червоними прапорами.

Після параду чужоземні офіцери — Румуни, Французи, Італійці та Бельгійці — які були присутніми на святі проголошення республіки, сердечно вітали М. Грушевського, В. Винниченка та С. Петлюру...

Свято скінчилось. Військо пішло Володимирською вулицею, коливаючись здалеку стерненою багнетів, по якій виткнулися жовтоблакитними квітками прапори та знамена, між якими виблискувало ріжними барвами коштовне зелено-кармазинове полкове знамено Богданівців, в вишитим шовком портретом гетьмана...

Генеральні секретарі, члени Ради й гости також рушили за військом, протискаючись крізь натовп, який підхопив М. Грушевського, С. Петлюру та Ю. Капкана і на руках поніс їх через майдан до автомобілів під оплески та поклики „слава!“. Пішло в майдану і громадянство, розмовляючи про нову республіку та про ту військову силу, на яку ця республіка опирається і яку тільки тепер всі є чили...

Свято скінчилось. Знову хмари заступили небо і почав іти сніг. Перший сніг осени сніг у Київі...

— Зима заходить, — каже один з громадян, що йдуть по вулиці. Хвалити Бога, що вправилися до снігу республіку проголосити.

— Хвалити Бога, що вправилися хату добудувати, — додає другий громадянин...

„Нова Рада“.

Універсал Української Центральної Ради, виданий 7. листопаду с. р., з проголошением Народної Української Республіки подамо в слідуючому числі „Гром. Думка“.

(Ред.).

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА І БОЛЬШЕВИКИ.

Як доносять останні часописи, большевики ведуть агітацію проти верховлади Української Центральної Ради на Україні, жадаючи й тут переходу найвищої влади до рук Ради робочих і солдатів, як це заведено по іншим містам Росії.

Большевики, як звісно, стоять зараз на становищі так званої „диктатури пролетаріату“, себто на становищі повної влади революційного пролетаріату. Представництвом цього пролетаріату большевики вважають лише Ради робітничих і солдатських депутатів і тому вони домагаються ся приведення верховлади до цього шаблону і на Україні.

Чи добре вийде з цією „диктатурою“ Росія в нашому часі, про це тут не говоримо, але на Україні справа народної революції носить інший характер, як в Росії. На Україні демократія організується ся не тільки під кільчом економічним і соціально-політичним, а ще й під кільчом національного визволення.

Російська демократія національного гніту не знала на собі, тому її революція має інший характер, ніж революція українська, яка має в собі все те, що її російська, та ще до того має велику ціль повного національного визволення.

Національне визволення українського народу обєднує всі демократичні верстви українського громадянства, і доказом цього природнього обєднання була їх Українська Центральна Рада, яка від початку революції до останнього часу була найбільшою опорою народної революції і виросла в могучу силу, набуваючи найбільшу тепер в цілій Росії.

Українська Центральна Рада, ця обєднуюча сила цілої України, має зараз народний і глибоко революційний характер і тому большевики могли би бути спокійні за справу революції на Україні, як що вони не становлять ся на дорогу централістів і як що не хочуть піти слідами Керенського.

Коли успіх большевицької революції пояснюювали ми фактично підтримкою II з боку України, то тепер, як що большевики підуть проти У. Ц. Ради, а тим самим і проти України — вони тільки смертельно ущербллять цим свою силу.

Україна сама собі буде давати раду й Українська Центральна Рада повинна творить тільки волю свого народу, народу України.

А голос українського народу ми вже чули. В першій точці резолюції Третього Всеукраїнського Військового Зіду (про петербурзьке повстання) (гл. попереднє ч. „Гром. Думка“) якраз про це вже й раніше відоме домагання большевиків і говорити ся. Читаємо там, що Зід, а

значить і все українське військо, «стоїть на тій висаді», що влада має перейти до всеї революційної демократії, єдиними представниками якої на Україні є Центральна Рада, і тому Влад „постановив боротися з домугачем большевиків про передачу влади на Україні Радам робітничих та салдатських депутатів“.

Коли воля українського війська й українських партій, то так і буде, а від керування Київом і Україною з московською півночі пора-б уже одвикати. Треба-б памятати російську демократію, а там більше большевикам, що немає як „єдиної, неділімої Росії“ і що вже Народна Українська Республіка!

В. Г.

З ГАЗЕТ.

Український рух і російська демократія.

Старе гасло про волю народів, про національне самовизначення, себто про те, що власна воля кожного народу мусить стояти вище всього,—це гасло російська (московська) демократія не хоче відсююти в практиці перебудови Росії. Події російської революції сказувати, що російська демократія не хоче звіркти ся свого панування над волею недержавних націй старої Росії.

Розсліду про це явище знаходить в статті в петрогр. часописі „Tagblatt“, що передрукована газетою „Новою Радою“, ч. 138, єврейського публіциста Н. С. Сиркіна (член Української Центр. Ради) під назвою „У вільній Україні“, де читаємо:

„З самого початку аж до цього часу—наприклад д. Сиркін—український народний рух викликає се-ред представників російської (великоруської) інтер'єнції якесь особливий смак, і це помітно не тільки в так званих ліберальних сферах, а й серед соціалістичних партій. Всі ці історії з українським рухом їм чомусь увіряється дикою, неприменою, образливою, і в глибині душі навіть російські соціалісти рішуче проти Українців.“

Чому так? Де причина того, що партії, в програмах яких «національне самовизначення» являється однією з основних догм, зустрічають так недобре, по-чужому й недоброзичливо перші спроби українського народу перевести їх програму догму в життя?

Причина для цього багато. Ми тут визначимо тільки найважливіші з них.

Автор красномовно малиє одну з цих причин, іменно, психичну, а це—незвичайна, захоплююча радість російської інтер'єнції з приходом осянення мріяної волі після скидання царя, а потім—ро zacharuvання й роздражнення, коли побачили, що такої ж повної волі захотіли і всі народи царської Росії.

Далі автор переходить до основних причин ворожості, які далеко глибші, ніж роздражнення. Причини ці полягають у ґрунті економічному і історико-політичному.

Зовсім не потрібно—гадає д. Сиркін—загубляти ся в смузі давньої історії для доказу того, що російська (великоруська) громадська думка раз-у-раз ставила ся з ненавистю, а в крашому випадку—цілком байдужно до всіх національних вимог. Це органічне невіднення прав національностей, що живуть у Росії, проходить через не одне століття, набуваючи собі характер хобробивого явища.

Причини такого відношення цілком зрозумілі: 1) соціально-економічні. Належність до пануючої національності веде в собою багато привилії і утворює велику життєву вигоду; єдність мова, законодавство й політичні норм дають інтер'єнції й буржуазії пануючої національності можливість бути в найбільш вигідному становищі й на кращих посадах; 2) Суспільно-моральні. Давно відомо, що поступові елементи завше плутають чистий націоналізм, який бореться за своє національне існування, з глибочинами і притислючими національним пануючою нацією.

В статті приводяться факти, що поневолені національно народи Росії ні в якій політичній групі не знаходили співчуття, а навпаки—одну ворожість, що було навіть з боку найширіших борців за волю. Іх великоруська мрія все була одна, а се—«щоб всі народності Росії злилися в одну націю». А для цього навіть такий великий провідник російської інтер'єнції свого часу як Болінський „сміється й кинує в Шевченка за його „мужицькою наречією“.

Цікавий що той безсумнівний факт, що російське громадянство взагалі легковажить національне питання, бо воно у них ніколи не боліло. Про це читаємо:

Російське (великоруське) поступове громадянство, котре на протязі своєї сумної історії зазнalo усікого роду грайту, але котре не знало національної корми,—зоставалось глухим і нічим до національних вимог. Благодарів серед цього поступового громадянства, яке з такою любов'ю й чутливістю відгукувалось на всяку несправедливість, зоставалося байдужим до національної несправедливості й через те не відгу-

кнулось на стогни нації, котру гнибли та ображали в своїх національних почуттях.

Цей брак національного почуття наклав своє тіверо на всі верстви партії російської суспільності.

Мабуть, як сittий не розуміє головного, як парі й пани не розуміли нудзи народної, так російська демократія не розуміє національного руху українського народу.

Тільки ж народ український переможе всієве насліле й перепони на дорозі до своєї нової волі й научивати себе розуміти!

В. Г.

Даремні ваші поривання:

Минулась масниця катам,
Минуло ваше понування,
Його не бачити вже вам.

Не ті часи тепер настали,
Щоб верховодили кати,
І не для того ми воювали,

Щоб потім знов ярмо тягти.
Ми лиха бачили доволі,

(Бодай не бачить його знов)
Віками гинули в неволі,

За волю проливали кров.
Тепер ж годі,—ми звалили

З себе навік важкий тягар,
Нежданно ми ворожі силі

Смертельний нанесли удар...
Ніколи лютий кат не буде

Над нами знову панувати,

Не будуть, як бувало, люде

В тяжкій неволі бідувати.

Zet.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТЯ.

Мирова програма України.

Українське пресове бюро доносило: Генеральний Секретаріат Української Республіки дістав уважнення від українського парламенту вислати своїх представників на південно-західний і на румунський фронт, щоби вести переговори з Німцями в справі завіщення зброя. Рівночасно завізувала Українська Центральна Рада правительство предложити союзним і ворожим державам почин до мирових переговорів і подати до відома нейтральним державам готовність вести їх зі свого боку. Український парламент має виготовити певну мирову програму, основою якої є признання української самостійної держави, як складової частини російської федераційної республіки—з боку посторонніх держав.

Генер. Адвайгер 14. грудня. веч.

Українці проти большевиків.

З Базеля подає петроградське знамлення бюра Гаваса: Українські війська заявили, що вони будуть підпірати силою Установчі Збори, якби ці Збори розвязали більшовики. Українці в цім випадку преведуть Установчі Збори до Києва. Центральний комітет заліничників і почтарів підпірас це становище.

З Одеси досяється, що там ідея влучення слого города до України знаходить грунт. Всі проклямациі підписувалися командант військ в Одесі, який підлягав українському Центральному Правлінню.

(Франк. Цайт. в 15. груд. пол.)

Руйнуючий голос большевиків до України.

Комісар для національних справ Чунгашчілі Калін призначав представником соціал-демократичної пар-

тії України право робітницькому, салдатському і селянському правлінню упорядкувати відносини України до Росії. І це зроблять — як каже він — самі робітничі класи, а не буржуазія, яка керує так званою Укр. Радою та Установчими Зборами України.

(Франк. На хр. в 16. грудня рано).

На цей голос може відповісти Україна гострим протестом до Петрограду: руки геть! Українська Ц. Рада зложена з усіх верств населення і ділом переводить в життя всі поступові класи демократії. Земельна реформа в користь народу, покінчення війни негайним миром, восьмигодинний день праці, внесення карти смерті, рівність всіх громадян в горожанських правах вже тоді! голосила Українська Центральна Рада, як Ленін ще втікав від тимчасового правління Керенського. Ред.

Повернення історичних пам'яток Україні.

Після петроградської телеграфної агенції пришло до згоди між Радою салдатів України і виконавчим комітетом Ради р. і с. в Петрограді, що Україні мають бути віддані Українські історичні пам'ятки, які зgrabовано колись за панування царів. Іх передача Україні має відбути ся публично і в торжественний спосіб.

(Франк. На хр. в 16. грудня рано).

Цим робом повернули би до України всі зgrabовані пам'ятки давньої княжої влади, як шапка Мономаха, ікона Богоматері, вкрадена Андрієм Боголюбським в 1169 р., корона Данила, вкрадена в Переяславля в 1915 р., і всі викопані скарби на землі України, та вкінці всі відзнаки гетьманів Богдана Хмельницького, Дорошенка, Розумовського, всі хоругви і прапори в козацьких часів. Ред.

Одеса — вільний містом України.

До „Франкфуртер Цайтунг“ 17. грудня рано доносять на основі „Русского Слова“ зі Штокгольму: Українська Центральна Рада проголосила Одесу вільним містом, із свою право, підлягаючи просто Правлінню, не губернаторові! під тією умовою, що вона признає свою належність до України. Для охорони перед погромами уладили жидівські організації сторожу в жидівських салдатів. До Одеси прибула військова французька місія, яка стояла на румунському фронті і перебувала досі в Ясах. Вона дісталася поміщення в торговельні школі і двох гімназіях. З головної квартири виїхала англійська, французька і румунська військова місія, і всіх торжественно прийняло в Київ на замінниці двірці посольство Генерального Українського Секретаріату, вложене з салдатів і моряків України.

(Франк. Цайт. 17. грудня рано.)

Присяга Українській Республіці.

На запит Винницької земської управи і подільського губернського комісара, кому тепер повинні присягати волості земські управи російському правлінню, чи Центральний Рада, Генеральний Секретаріат відповів, що на Україні тепер всі повинні присягати Українській Народній Республіці.

«Нова Рада».

Форма судових вироків в Українській Республіці.

Мала Рада прийняла внесений Генеральним Секретарством судових справ законопроект, по якому в су-

довох виrokах на Україні має за-
значувати ся, що суд творить ся
„Іменем Української Народної
Республіки“.

«Нова Рада».

Переіменування комісарів.

Генеральне секретарство внутрішніх справ розіслало всім губернським комісарам України циркуляр (обіжник) про те, що від цієї пори вони повинні зватися не комісарами Тимчасового Правительства, а комісарами Генерального Секретаріату Української Народної Республіки».

«Нова Рада».

Чорноморці на поміч Центральній Раді.

Чорноморська флота прислала в Київ на поміч Центральній Раді тисячу чорноморських матросів, які прибули 23. листопаду на місце призначення при повному озброєнню.

«Нова Рада».

Київська міліція українізується.

До Генерального Секретаріату надіслано постанову зборів представників київської міліції з приводу ІІ українізації.

Постанова має такий зміст: 1) всіма силами підтримувати Центральну Раду й Генеральний Секретаріат, що висуши на Україні владу; 2) утворити при кожному районі міліції Раду в складі трьох міліціонерів із даного района; 4) вважаючи на неспокійний час, просити Генеральний Секретаріат, що згоді з міською думою, негайно доповнити штат міліції салдатами одної з українських частин, що стоять у Київі; 4) просити переіменувати міліціонерів в козаків, замінивши теперешні погони українськими, а кокарди на кошках—українськими гербами; 5) просити Генеральний Секретаріат вплинути на міську думу, щоби до міліції приймалися головним чином Українці або люди, що спочувають українству. («Н. Р.»).

Постанови Українців 2-го окремого важкого гарматного дивізіона батарей „Р“ на зібранні 22. листоп. 1917 р.

1) В Українську Центральну Раду. Бажаючи служити під рідним жвото-блакітни прaporом на славу вільної України ї стати на оборону рідного краю від ворогів закордонних і внутрішніх, прохаемо вжити всіх заходів, щоб виділити військових старшин і козаків вільної України з 2-го окремого важкого гарматного дивізіона батарей „Р“ і призначити ІХ в Українські гарматні частини.

2) Українці 2-го окремого важкого гарматного дивізіона батарей „Р“ на своєму зібранні 22. листопада 1917. року, внесли постанову: 1) Визнання на Україні єдину владу демократичний орган по самоврядуванні на Україні, Українську Центральну Раду, владу, яку визнає Український народ. 2) Всі спроби інших організацій, які схочуть захопити владу на Україні в свої руки, або захочути і собі стати владою і цим зробити многовластів, що може повести країну до занепаду та анархії, визнані не законними. 3) Всякі подібні спроби повинні бути спинені з самого ж початку. 4) Ми, Українці вищезазначеного дивізіона, готові вжити всяких мір, щоб підтримати Центральну Раду. 5) Цю революцію прохаемо передати в Центральну Раду, надрукувати в Київських газетах і передати у всі важкі і легкі гарматні дивізіони Запорізького району.

(Н. Р.)

Постанова матросів-чорноморців.

Зібрання матросів українців військових кораблів одеського рейду ухвалило таку резолюцію: Крейсер „Пам'ять Меркурія“ прибув до Одеси для встановлення ладу. Тепер комісари Тимчасового Правительства, а також Центральний комітет румунського фронту домагається, щоби крейсер повернувся до Севастополя, бо вони не визнають Української Центральної Ради. Ми вимагаємо від штабу не замінювати цього крейсера іншим, укомплектованим не Українцями, і заявляємо, що „Пам'ять Меркурія“ не вийде з Одеси, поки не завершиться український рух».

«Нова Рада».

Українське вояцтво проти погромів.

Виняток з протоколу № 17. засідання Української Ради 63. пішого Углицького полку від 4. листопаду н. ст. 1917. року:

„З огляду на те, що останніми часами юрбами чорносотенців та інших приверженців старого царсько-бюрократичного строю вчиняються на території України військові погроми, які провадяться з навмисне провокаційною метою—накинути гідку пляму на Український свободний народ і там самим темні діячі домагаються, щоб Українські революційні рухи в очах несвідомих людей мав якусь іншу масть і не міг поширятись—ми вояки Українці 63. пішого Углицького полку, висловлюємо свій палкий протест проти цих вчинків і бажаємо, щоб Центральна Рада вжила всіх заходів за діяльність пригнобленому, за панування цара Миколи II в Україні, караючи провокаторів—громил як найсуріше. Закликамо Вільне Козацтво на боротьбу проти зрадників України. («Нова Рада»).

„Ходаки“ і „Торбари“.

До Генерального Секретаріату надійшли відомості, що в Москві утворила ся ціла організація „Торбари“, які з торбами прибувають до українських сел і скуповують там хліб, ніби то для голодаючих. Ця організація за жовтень місяць вивела в одній українській губернії біля 3 мільйонів пудів хліба.

Генеральний Секретаріат розпочав боротьбу з шкідливим роботою „торбарів“, які вносять недад у забезпечення харчами спірніх голодуючих, заводачів, божевільну спекуляцію хлібом і підважуючи до нечесніх розмірів ціни.

3 РОСІЙСЬКОГО ЖИТЯ.

Установчі збори в Росії ще не одбуваютя засідань. Ще не рішені питання відкриття і місця тих зборів. Мабуть відкриються коло 20. грудня, а тим часом можна сподіватися конфліктів.

До 11. грудня вибрано до Уст. Зборів соція-революціонерів 148, більшевіків 88, меншевіків 13, українських соціалістів 13, кадетів 13, жінок та інших національностей 7. Програму першого засідання назначить Троцький і Ленін, а се—висілд перемирія і події в південній Росії. До 13. грудня виказали вибора соціал-революціонерів 50 пр., більшевіків 26 пр., кадетів 12—15 пр., решта припадає на Українців, Мусульманів, Німців і Жидів. Представником більшої поспілості вибрано Родзянка з Катеринославу.

Правительство Леніна відало декрет, після якого всі господарські машини належать до держави. Потім їх переймуть на себе місцеві виділи Ради роб. і салд. Заведено монополь на всі часописні оголошення. Председатель Ради роб. і с. в Москві оголосив рішення, на основі якого забороняється ся найм або продажа землі, як і торговельних наводів. Рада адміралітії розглядана. Гарнізон в Петрограді хоче вибрати нові штаби і нових офіцерів. Найвища плата їх виносить 250 р. Офіцерську рангу, опалети, гіднанки орденів і медалі знесено. Ці розпорядки доведуть до повного безладу.

— Контрреволюцію Каледин Й Коріллона здійснено, Міста Ростов, Нахічевань і Таганрог в руках революційних військ. — Генерала Каледина Й Потоцького з ІХ генеральними штабами уязнено. В підваління ІХ брала значну участь українська Чорноморська флота. Корілло втік раніше віділом кавказьких козаків. Його військо під Білгородом в Курщині окружене і взято в полон.

— Партию кадетів за змову з Каледином і з Корілловим проголосено партією ворогів народу. Рада народних комісарів подала до відома, що небезпекою для революції є: на півдні—Каледин, на сході—Бутов, в центрі—зазначув заговорі партії кадетів. Найменша нерішучість або слабість народу може довести до повалення Ради робочих і салдатів, до понехаяння питання миру, до упадку земельної реформи і нової автократії (самовлада) капіталістичних посадочів. Визиває тому підняті нараз боротьбу в кадетами Й Каледином.

— Збори козаків у Петрограді, в яких узяли участь виділ козаків, що є в Раді роб. і салд., в Донецькі і Кубанські області та козаків з фронту—порішили уязнити членів найвищого органу Козаків „Раду військового зদання“ за пропаганду.

— Слід візбрат конгрес селянських і робітничих Рад в цілі області в Іркутську, зложеній в 1877 послів, і заявив ся за передачею влади в руки Рад р. і с. Ліва партія запротестувала і вийшла з конгресу.

— Серед мусульманів проявляється живий рух за національним визволенням. На чолі стоїть редактор з Баку Разуль Цадег. Прихильники його партії йдуть разом з партією Вірменії, яка мала великий успіх при виборах до Рад роб. і салд. на Кавказі. Мав відбутися велика конференція магометанів у Баку. Вони стоять за негайним миру.

— Переговори в Бресті-Литовські довели до тривого перемиря на дальших 28 днів, себто до 14. січня 1918 р. Зараз почнуться переговори в справі миру.

Вісти зі світа.

ВІДПОВІДЬ КАНЦЛІРА ГР. ГЕРТЛІНГА ЛЬОЙД ДЖОРДЖОВІ.

На обидві промови англійського президента міністрів Льюїд Джордж відповів через бюро Вольфа державний канцлер Німецьчини гр. Гертлінг: „Льюїд Джордж називав нас (Німців) злочинцями і бандитами. Та обидві промови словами не відносяться побід у модерній (новочасній) війні, тільки ІІ продовжується ся“. „Англійському правителству під проводом Льюїда Джорджа думка справедливого мирового порозуміння не була доступна. Німецьке сумління чисте. Не ми були тими, що приготовили убийство

архікнязя в Сараєві. Процес Сухомілова виказав, що ми знали від кінця липня 1914, що причини світової війни лежить в царю Ніколою II, який на пораду несвістівих дорадників дав наказ загальнюю мобілізації. Перед кількома днями минув рік, як Німці в союзниках предкладали мир—але ІХ односторонньо. У відповідь на панську ногу ми знову визначили своє мирне становище. Наша дорога на заході після цього нам ясна. Не Льюїд Джордж в світовому судсю, а історія. На ІІ осуд Німці можуть спокійно ждати як 2. серпня 1914 р. так і нині.“

Подано у віймак з „Генераль-Ансаїгер“
18. грудня, рано.

БРИТИЙСКА АДМІРАЛЬНА УПРАВА ПРО ПІДВОДНУ ВІЙНУ.

З Парижа доносять „Matin“, що перший ліорд англійської адміральської управи Geddes подавав звідомлення в палаті послів про війну підводними суднами. Ворог—казав він—буде не тільки більше підводних суден, як ІХ може зніщити Англія, але він затоплює також більше кораблів, як можна ІХ вибудувати.

[Ген. Ансаїгер. в 16. грудня рано].

ЗНИЩЕННЯ В ЯПОНІЇ ТАЙФУНОМ.

З Берна доносять часопис, що дnia 14. грудня сповіщають з Японії про велітонську бурю з вітром (тайфун): Число убитих великансько. Шкода виносить 250 мільйонів франків. В Токіо числять 500 убитих, 180.000 домів залишилося без даху. Кілька сел поблизу Токіо в руїн. В Сіамура найдено 3000 убитих. Малі острови коло Урайасу щезли під водою, а мешканці згинули в морі.

[Генер. Ансаїгер. в 17. грудня рано].

В І Й Н А.

(Звідомлення осередніх держав).

На східній фронті: Уповноважені представники російської начальної військової управи з одного боку і начальної управи Німецьчини, Австро-Угорщини, Болгарії та Туреччини з другого боку підписали узову перемиря в Бересті-Литовській ділі 15. грудня 1917 р. Перемиря (триава завішенне зброя) починається ся діл 17. грудня в півдні і триває до 14. січня 1918 р. Якби його не виновіджено сім днів наперед, то воно триває тим самим і далі. Перемиря протягається ся на всі красі, північні і морські сили спільногого фронту. Після 9. уступу умови починають ся тепер ввязку з підписанням перемиря переговори про мир (про умову перемиря подамо ще в слідуючім числі „Громадської Думки“ Ред.).

Правительства Німецьчини, Австро-Угорщини, Болгарії та Туреччини приступлять негайно в слідуючих дніх до мирових переговорів з Росією. Відізд німецькіх уповноважених представників вже проготовано. Необов'язкові передвступні переговори про мирів умови відбуваються ся вже в боку присутніх представників заинтересованих правителств у Бересті-Литовській.

На західній фронті скінчилася велика чотирьохмісячна офензива у Фландрії в боку Англійців. Ціллю 16 великих битв у Фландрії було, після англійських звідомлень, здобуття німецької основи підводних суден, проти яких не найдено ніякого способу, а вони підтинають живці англійської імперії. Зарах на

весну 1917 р. проголосив англійський маршал Гайр похід на Брюксель. Майже все англійське військо, зоружене матеріалом і муніцією промислу $\frac{1}{2}$ світу, стало в великий перевал проти німецьких частинних сил у Фландрії. Великанські маси артилерії, від найменших до найтяжчих калібрів, уставлена в побудованих позиціях. Всюди нагромаджено велику силу кулеметів, якою світ не видав. Всі зайві сили, всі знайді вояни в других фронтах стягнено до це фландрійської офензиви; побудовано нові заливи й дороги, постановлено незлічені бараки й полові табори, щоби згуртувати там маси англійського війська.

В середині липня почалися битви артилерії. Незлічені мільйони знайді били ціліми тижнями на німецькі позиції й батареї та рікою в ними без упину віялися отрути хмар газу. На цей фронт звернулися очі цілого світу.

А тепер минула для Німців велическа боротьба страшного жаху й тривоги. Частина німецької армії справила Англійцям у цих 16 великих битвах одно пораження за другим. В половині листопаду поставили Англійці 93 дивізії на полі битви під Фландрією. Успіх Іхній виносить смужку землі 20 км. ширини, а на деяких місцях 7 км. глибини, але там немає ні одного дерева й кущика, бо стрілянина замінила цей край в пустиню. Ціт англійсько-канадського війська пожертвувано, як і без користі жертвувано французькі дивізії серед винищенні бельгійської землі.

На італійській фронті між Брелта й Піве союзні війська взяли знов 400 Італійців у полон. Над Півною ведеться боротьба артилерією.

На Середземному морі затоплено Німцями 12 паропл. і 6 вітрильних кораблів, поємності 50.000 т. На атлантическому океані затоплено 4 пароплави й один вітрильний корабель поємності 18.000 тоннів.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ У МІСТІ ВЕЦЛЯРІ.

В суботу і в неділю (15. і 16. грудня) уладило співацько-музичне товариство ім. М. Лисенка концерт на дохід раніні під покровом місцевого товариства панії „Фрауенфераї“ у гімнастичній салі „Турнгаале“ у місті Вецларі. З цеї народи пішише також звідомлення місцева часопись „Вецларер Аїцайгер“ в понеділок 17. грудня:

Близьче і довше, чим це було давніше, явився російський народ, наслідком світової війни, в своїй повноті на овіді нації середньої і західної Європи. З лихой сторони співали ми дяків його племенам, хочби вгадати козаків—та знайомість наша з іншими народами Росії пробудила в нас бажання і волю щось більше й точніше про них проініати. Це дотоукєється, ся імені великого народу Українців, які пробують серед нас від кількох літ в більшім числі. Те, що ми могли бачити й чути про Українців у границях, обмежених обставинами, пробудило в нас переконання, що цей чужо-леміній народ широку російської держави належить до тих народів в області двоголового орла, які перевищують, як небо, духове і господарське становище російського рівня. Це переконання основується на ріжкоманітних враженнях та не менше на високім поняттю, яке ми виробили собі з часом про українську музику.

Тому зрозуміле далекосягаюче заинтересовання, яке пробудили в нас продукції українського музичного товариства ім. М. Лисенка і виявило свій вираз у суботу і в неділю в двох громадно навідуваних концертах в Турнгаалі тутешнього гімнастичного товариства. Пан учитель

гімназійний ТУРУЛА, музичний провідник цього товариства, зумів вложити ряд знаменитих сил в положеннях тутешнього табору, які виявили себе знаменито як поодиноко, як солісти, так і в громаді виступі в оркестрі чи співацьким хорі. Ними зумів він засяпати своєрідність української музики в появіннях. З малими військами прийшли до слова українські компоністи, передовсім Лисенко, якого ім'я носять товариство. Те, що ми чули, були старі пісні геройські, що були смугок за утраченою незалежністю, це були голоси природи батьківщини, а передовсім життя української любові та кохання.

У п. Волинку і Я Волошині (товари) Солдати (бас) і Шебальїн (барітон), співали ми знаменитих солістів, коли хор визначувався як музичальна співуча, що стоїть на високім рівні. Побіч п. Магдалинського, якого знамениті продукції дають нам забути про те, що ми не маємо діла в фаховим артистом, виступає другий віолініст (скрипач) п. Левкович в замітним успіхом. Особливе заінтересовання пробудили дві речитатові точки п. Щербіні в супроводі українського національного інструмента (подібно до мандоліни), бандури, забороненої колись Москалами.

Артистичний успіх обох концертів був повний, привізанням було велике і добре заслужене. Належить думати, що й раніше резервового лауреату у Вецларі, на користь яких концерта уладжено, будуть мати в цього доходу велику радість. Тому товариству, як і його способи, провідні, належить ся на кожній спільні на цім місці середнія дяка і приятельське призначення.

На бажання, піднесене з різних сторін, відбудеться ся завтра, у вівторок о 8. год в залі гімнастичного товариства повторення добродійного концерту т-ва Лисенка, який уладжується під покровом патріотичного товариства панії. Доповнити цю й так багату програму ще й український танець одного з членів товариства ім. Лисенка. Можна в повністю числити на повну залю завтра вечором, і ми можемо від себе порадити одівдати в третій цей концерт тільки як найчисленніше.

З таборового життя.

— Таборове віче. 15. грудня відбулося в залі Народного Дому чергове таборове віче. Реферат про світогод піддержав К.-Б. Ка. Після зреферування послідніх подій на фронтах, референт перейшов до теперішніх подій в Росії та до справи з миром. Порівнюючи події в Росії з іншими державами, референт вказав, що до загального миру поміж воюючими державами дуже далеко, бо Франція й Англія бажають вести війну „до побідного кіння“. Зате поклав велику надію на можливість скорого миру окрім з Росією, який же виказується в десятиденевім завіщанню зброй, а крім того й те, що Англія й Франція, боячи ся, що Росія не обвіила державного банкроцтва, заявляють, що вони нічого не будуть мати, коли Росія заключить окремий мир.

Із важніших подій в Росії т. референт вказав, що народні представники до Установчих Зборів уже віддають ся до Петрограду. Більшість їх належить до большевицької партії, яка стоїть за негайним миром.

З важких справ на Україні була передача російським правителством Українській Республіці старих українських клейнодів (державні відзнаки), які передавалися ся в російських музеях. Віче закінчилося співом гимну „Ще не вмерла Україна.“ П. Ф.—ра.

— Вибори. В неділю, 16. грудня, після полуночі по III і IV округах відбулося тісніше голосування на послідів до Народної Ради, які скінчилися слідуючим результатом: по III округу вістася виборам т. О. Карпенко і по IV—т. С. Тарасюк.

П. Ф.—ра.

— Театр. В неділю, 16. грудня, заходом муз.-драматичн. т-ва ім. М. Лисенка була виставлена комедія І. Тобілевича „СТО ТИСЯЧ“. Мимо того, що ця комедія виставлялась уже не раз на нашій сцені, театральна зала була повна глядачів, які уважливо стежили за ходом вистави.

Після проведення, можна сказати, з успіхом, не дивлячись на те, що в цей же вечір, та й у вечір попереднього дня, т-во уладжувало вокально-музичний концерт у м. Вецларі і, значить, сили були розвірні і репетиції до вистави правильно не відбулися.

Зокрема треба зазначити, що Калитка (т. Заїка) в своїх монологах про земельку й гроши з уміленого тону переходив індівід в пласків, що являлось різким дісонансом у загальному досить умілій грі артиста.

Непримітно було бачити, коли Банавентура (т. Гажаленка) раз-ураз вимав руку в кишень, жестиклював нею й знову сував у кишеню, щоби через хнілю повторити ті ж самі рухи; як би відсторонити цю похибку, то роля Банавентури пройшла б досить гладко.

Гра т. Зайцева в ролі Романа лишила по собі цілком приємне враження.

Тов. Біблік порою говорив за-надто швидко, але взагалі грав добре.

Обидва Жиди (т. Підопригора Й Шлюс) уміло провели свої ролі.

Клим (т. Лазаревич) поводився цілком природно.

Бездоганно провів свою роль т. Кривохиж. Добре—Кучеренко, тільки без потреби згинав свою постать, що не дуже пасувало його ролі.

Таборова публіка на цей раз була позбавлена присмоки чути в антрактах музику, і хоч антракти по можливості скорочувались артистами, але відсутність оркестру гостро давала себе відчувати.

Zet.

— Генеральна Старшина відбула 17. грудня свое чергове засідання при звичайному денному порядку. Поза іншими звичайними справами, які торкаються таборового життя, обговорювалися слідуючі: Прохання Української Громади в Раціаті про дозвіл на переїзд т. Т-ли до ратушского табору для організації хору ухвалено передати на обговорення муз.-драм. т-ва ім. М. Лисенка. Вислухано й прийнято до відома справо-дання Головної Військової Комісії про доповінчі вибори із словів до Народної Ради та справа відставання президента т. А-ка в поїздку до табору Сольдау. Затверджено статут новозаснованих організацій по робітничих комінатах Лянсдорф, Шпрендлінген і Варштайнта доручено президії розглянути й передати на слідуюче засідання Ген. Старші на затвердження статут запомогово-роздавочного комітету.

17. грудня прибув на кілька днів до нашого табору голова Української Громади в Білій полковник Шаповал.

П. Ф.—ра.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.

Ком. Steinbuch 1 м.
" Prinz Kessel 5 м. 65 ф.
" Langsdorf 3 м.

На українську школу імені вецларського табору.

Від т. II бл. візброно т. Гінцевичем 14 м. 10 ф.

Ком. Schteinbuch 1 м.
" Prinz Kessel 5 м.
" Mainz, № 4004—6 м. 42 ф.

На будову пам'ятника номер. тов.

Ком. Freilaubersheim, K. P.—30 ф., K. M.—50 ф., O. Ж.—20 ф., P. R.—20 ф., A. ІІ.—5 ф., A. Ш.—10 ф., P. Г.—15 ф., T. П.—10 ф. і P. T.—5 ф.

Разом 1 м. 65 ф.

Від. т. II бл. візброно т. Гінцевичем 39 м. 83 ф.

Ком. Mainz, № 4004—6 м. 42 ф.
" Springen 3 м.
" Lützellinden 2 м. 50 ф.

На хорих в лазареті.

Ком. Prinz Kessel 10 ф.
" Mainz № 4004—6 м. 42 ф.

На видавницте т-во ім. В. Гріченка. Wachtersbach 1 м.

На університету бібліотеки т-ва „Самост. Україна“

Ком. Springen 1 м. 20 м.
" Schwalbach 3 м.
" Wirges 2 м.
" Lissnau 20 ф.

На т-во „Сільський Господар“

Ком. Schwalbach 3 м.

На ялинку діткам українськ. школи ім. вецларськ. табору.

Від т. II бл. візброно т. Гінцевичем 20 м. 25 ф.

Ком. Struth 1 м. 75 ф.
" Mainz(A. Gerster)—8 м. 10 ф.
" Freilauerheim 3 м. 15 ф.

К. Руденко — м. 20 ф.

Ком. Dexheim т. т. Ф. К.—50 ф.
I I. С.—25 ф.

—

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ „ГРОМАДСЬКОУ ДУМКИ“

Одержані гроші на часинисі і книжки від таких робітничих комінд і т.т.:

Kantinenverwaltung K. G. L Heuberg 3 м. 60 ф., Oberhof(Lahn) 1 м. 20 ф., Wicker 2 м., Schneidebüle 50 ф., Schwalbach 1 м. 50 ф., Ober-Erbach 1 м. 20 ф., Habenhausen 50 ф., Bixfeld 5 м. 50 ф., Frischborn 1 м., Schoffhausen 3 м. 20 ф., Hann-Münden 2 м., Werniger 1 м. 55 ф., Pfaffenwiesbach 1 м. 10 ф., Ludwigshöhe 40 ф., Kirschhausen 50 ф., Oberscheld 1 м., Rohrheim 2 м., Allendorf a.d. Lumda № 3921—1 м., Wendorf в Mahlwinkl 1 м. 10 ф. Skandau 1 м. 30 ф., Sienigen 1 м. 60 ф., Pleitenburg 50 ф., Flomborn 40 ф., Heisterberg 50 ф., Girod 50 ф., Giessen № 1658—8 м. 50 ф., Waldgirmes 40 ф., Daxheim 75 ф., Ueberau 1 м., Petterweil 3 м., Bergheim 50 ф., Eisenbach 50 ф., Steinbuch 3 м., Gueckborn 2 м., Deutzenheim 1 м., Grävenwiesbach 20 ф., Prüst 2 м. 40 ф., Herberg 50 ф., Ober-Wiedershim 1 м. 50 ф., Wirges 2 м. 25 ф., Darmstadt 20 ф., Burstadt 20 ф., Liessnau 30 ф., Ehringshausen 20 ф., Münzenberg 5 м., Grävenwiesbach 20 ф., Zornheim 1 м. 20 ф., Vendersheim 2 м. 40 ф., Wicker 3 м. 80 ф., Vilten 1 м., Oberscheld 8 м. 30 ф., Sotten 20 ф., Niederohmen 3 м. 35 ф., Pogorzel 40 ф., Wachtirshaus 1 м., Hartmansheim 90 ф., Hamburg 40 ф., Sringen 80 ф., Staaden 45 ф., Dillenburg 90 ф., Grävenwiesbach 3 м. 15 ф., Wallraubenschen 1 м. 06 ф., Zützelhünen 4 ф., Neuburg a. k. 95 ф., Merlau 50 ф., Firma Fr. Otto Neunkirchen 50 ф., Stornhelia 40 ф., Auerbach 1 м. 60 ф., Worms 1 м. 20 ф., Worms 30 ф., Freiensteinau 2 м. 30 ф., Wald-Uelversheim 35 ф., Welterod 1 м. 30 ф., Ruckershausen 90 ф., Marienrachdorf 50 ф., Hachenburg 1 м. 70 ф., Oberheil 1 м. 25 ф., Klein Hinterhein 3 м., Elz 1 м. 20 ф.

Т. Іван Писаренко, Гриць Пегренко, Федір Колох і Харитія Шкваро. Книжки вислалимо, де-яких не маємо; наколи прийдуть, то вішлемо.

Тов. Тихон Шевкун. Книжки вислають ся.

Lager Hann-Münden. Зараз карток не маємо; як будуть, то вішлемо.